ლიდერობს მსოფლიო ჩემპიონი

ინგლისის საჭადრაკო ფედერაციის მიწვევით დიდ ბრიტანეთში იმყოფება მსოფლიო ჩემპიონი ნ. გაფრინდაშვილი. იგი მონაწილეობს პატარა, მაგრამ ძლიერი შემადგენლობის ქალთა ორწრიან საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირში.

ლონდონიდან იტყობინებიან, რომ დამთავრდა I წრე, სადაც მსოფლიო ჩემპიონმა დიდი ხელოვნება აჩვენა. მან მოუგო პრიჩარდს, ბრიუსს (ორივე — ინგლისი), კარაკაშს (უნგრეთი), რინდერს (გფრ), ვრეკენს (ჰოლანდია). ყაიმზე შეუთანხმდა პოლიქრონიადეს (რუმინეთი), კ. იოვანოვიჩს (იუგოსლავია) და I ადგილი დაიკავა. II ადგილი წილად ხვდა პოლიქრონიადეს (5 ქულა).

ეს-ესაა დაიწყო II წრე. ტურნირის შემდეგ ნ. გაფრინდაშვილი შეხვდება ჭადრაკის მოყვარულებს ერთდროული თამაშის სეანსებში.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

№ 181
(3411)

16

1967 წ.
სექტემბერი.
შაბათი.
ფასი 3 კაპ.

საქართველოს სსრ სპორტულ საზოგადოებათა და ორგანიზაციების
კავშირისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Союза спортивных обществ и организаций
Грузинской ССР и республиканского Совета профсоюзов

გამოცემის
24-ე წელი.

ვ. კოჩიევის 2 საკავშირო რეკორდი

სსრ კავშირისა და პოლონეთის ძალოსანთა საერთაშორისო მატჩი

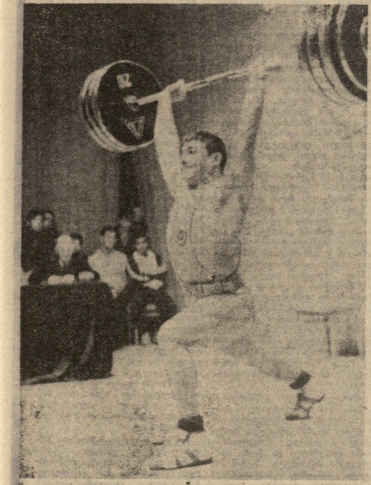

ამ დღეებში ტუაფსეში დამთავრდა საერთაშორისო სამატჩო შეხვედრა სსრ კავშირისა და პოლონეთის იუნიორ ძალოსანთა ნაკრებ გუნდებს შორის.

სსრ კავშირის ძალოსნებმა შეხვედრა დიდი ანგარიშით მოიგეს — 6:1.

წონითი კატეგორიების მიხედვით გამარჯვებულნი გამოვიდნენ: ა. ლიუშინი (სსრ კავშირი) — 302,5 კგ (92,5—85—125), ვ. ვასილინინი (პოლონეთი) — 330 (105—97,5—127,5), ს. გაზაროვი — 375 (120—110—145), ი. ფილიმონოვი — 392,5 (125—115—152,5), ვ. კოჩიევი — 432,5 (137,5—130—165), ე. მაგალიასი — 412,5 (145—115—152,5), ვ. იაკუბოვსკი (ყველა — სსრ კავშირი) — 460 (140—135—185).

შეხვედრის ნამდვილი გმირი იყო ახალგაზრდა მოსკოველი ძალოსანი იაკუბოვსკი, რომელმაც აიტაცა 148 კილოგრამი და მსოფლიოს ახალი რეკორდი დაამყარა იუნიორთა შორის. ძველი რეკორდი ეკუთვნოდა ამერიკელ ჰ. ჰუბნერს, რომელიც 1962 წელს იყო დამყარებული.

შესანიშნავად გამოვიდა საქართველოს ძალოსანი ვ. კოჩიევი, რომელმაც ორი საკავშირო რეკორდი დაამყარა: აკვრა — 165 და სამჭიდი — 432,5 კგ. საკავშირო რეკორდის ავტორი გახდა მაგალიასიც, რომელმაც აჰიმა 145,5 კგ.

დ. კაპცოვი,
შეჯიბრების მსაჯი, საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი.

სურათზე: ვ. კოჩიევი ასპარეზობისას.

ფოტო ავტორისა.

XVII სუბოტიცა

თამაშის განახლებისას

სუბოტიცა, 14 სექტემბერი. მსოფლიო ჩემპიონ ნ. გაფრინდაშვილთან მატჩის პრეტენდენტთა ტურნირში 5 ტურის შემდეგ მოეწყო გადადებული პარტიების დამთავრება. მოჭადრაკეები მთელ საღამოს თამაშობდნენ, მაგრამ მაინც ვერ შეძლეს ყველა პარტიის ბოლომდე მიყვანა.

ამ დღეს 2 ქულა მოიპოვა კუშნირმა. მან მოუგო კისლოვასა და ალექსანდრიას.

დიდხანს გაგრძელდა კისლოვასა და ზატულოვსკაიას შეხვედრა, რის გამოც აღარ გათამაშდა ზატულოვსკაია — კოზლოვსკაიას პარტია. კისლოვა მეთოდურად ილვწოდა უპირატესობის რეალიზებისთვის და გაიმარჯვა სამსაათიანი ბრძოლის შემდეგ.

მნიშვნელოვანი ქულა ჩაიწერა აქტივში ნიკოლაუმ (რუმინეთი) ასენოვას (ბულგარეთი) დამარცხებით. ნაწილობრივ გამოაკეთა თავისი სატურნირო მდგომარეობა მარკოვიჩმა (ლაზარევიჩმა), რომელმაც არონსონს (აშშ) მოუგო. ჰეემსკერკი (ჰოლანდია) დამარცხდა მაკგრატთან (ავსტრალია).

ყაიმით დასრულდა ფრიდმან (ისრაელი) — ასენოვას, ნოვარა (გდრ) — გრესერის (აშშ), მაკგრატ — ფრიდმანის, გრესერ — ჰეემსკერკის, პერევოზნიკ — ნოვარასა და ნიკოლაუ — მარკოვიჩის შეხვედრები.

5 ტურის შემდეგ ლიდერობენ: ტ. შტადლერი (იუგოსლავია) — 4, ა. ნიკოლაუ — 3,5, ვ. კოზლოვსკაია — 3 (1), ალექსანდრია, კუშნირი — 3-3, ტ. ზატულოვსკაია — 2,5 (1).

უკანასკნელი საათი...

◆ ბად-ბრაუნაუ (გფრ), 15 სექტემბერი. სახელგანთქმული სტაიერი, „მფრინავი ფინელი", 70 წლის პაავო ნურმი დათანხმდა იასპარეზოს „ცნობილი მოხუცების" რბენაში, რომელიც აქ გაიმართება 1 ოქტომბერს. ნურმი აპირებს კვლავ მოსინჯოს ძალები 5 კილომეტრზე რბენაში. ლეგენდარული რეკორდსმენის მეტოქეთა შორის იქნება კიდევ ერთი სახელგანთქმული სტაიერი — პ. ვაიხვეგერი (გფრ). ეს ერთი იმ მცირეთაგანია, რომელმაც ნურმის რეკორდი მოხსნა მაშინ, როცა ფინელი თავისი სპორტული კარიერის ზენიტში იყო.

◆ ჰავანა, 15 სექტემბერი. კაპაბლანკას მემორიალის XVI ტურის შემდეგ მოეწყო გადადებული პარტიების დამთავრება. 70-ე სვლაზე დანიელმა დიდოსტატმა ბ. ლარსენმა დაამარცხა კუბელი მოჭადრაკე მ. როდრიგესი. ახლა მას დარჩენილ 3 პარტიაში ყაიმებიც ყოფნის, რომ I ადგილი დაიკავოს. მ. ტაიმანოვი და ვ. სმისლოვი - ლიდერს 1,5 ქულით ჩამორჩებიან.

„შაპარნისი მორალური ჩემპიონია"

სტოკჰოლმი, 14 სექტემბერი. ყველა შვეციურმა გაზეთმა ადგილი დაუთმო მსოფლიოს მე-15 ჩემპიონატს თანამედროვე ხუთჭიდში. გასაგებია, რომ მრავალი საქები სიტყვა ითქვა გამარჯვებულებზე — უნგრელ სპორტსმენებზე.

გაზეთ „დაგენს ნიუჰეტერის" მიმომხილველი ჰ. ლინდბერგი, რომელიც სპეციალურად გაემგზავრა იონჩოპინგში, წერს, რომ ა. ბალცომ უკვე ცურვის შემდეგ „განაცხადა", რომ ეცდება მეოთხედ გახდეს მსოფლიო ჩემპიონი. იგი იმდენად მოწყდა მეტოქეებს, რომ რბენაში III ადგილითაც დაკმაყოფილდა. ლინდბერგის აზრით, უნგრელთა გუნდს არავითარი საფრთხე არ ელოდა, მაშინაც კი, როცა ი. მონა მტკივანი ხელით ასპარეზობდა.

ცოტა ადგილს როდი უთმობს შვეციის პრესა საბჭოთა ათლეტს ს. შაპარნისს, „ხომ არ არის იგი მსოფლიოს მორალური ჩემპიონი?" — კითხულობს „დაგენს ნიუჰეტერის" მიმომხილველი. მას მხედველობაში აქვს შაპარნისის მიერ სროლაში მთელი სერიის დაკარგვა.

გაზეთ „სვენსკა დაგბლადეტის" სპეციალური კორესპონდენტი იონჩოპინგიდან პირდაპირ წერს, რომ „მსოფლიოს მორალური ჩემპიონი შაპარნისი გახდა". ნათქვამის დასამტკიცებლად მას მოჰყავს ციფრები: შაპარნისისთვის რომ გასროლა არ წაერთმიათ, იგი ხუთი სახეობის ჯამში 50 ქულაზე მეტს დააგროვებდა, ვიდრე ბალცოს ჰქონდა.

ყველა გააკვირვა შაპარნისის არაჩვეულებრივმა რბენამ. „შაპარნისი ფენომენალური მორბენალია ხუთჭიდელთა შორის!" — წერენ გაზეთები.

რა თქმა უნდა, შვეციელები ნაწყენი დარჩნენ, რომ შაპარნისმა მათ ფავორიტს ბ. ფერმს ვერცხლის მედალი წაართვა, მაგრამ რა უნდა თქვა, თუკი შაპარნისმა შვეციის გუნდის ლიდერს რბენაში მთელი წუთი მოუგო. აი, რა თქვა ამის თაობაზე თვითონ ფერმმა: „დისტანციის პირველი ნახევრის შემდეგ მე რუსთან ვაგებდი მხოლოდ 17 წამს, მაგრამ ბოლო წრეებზე საშინლად დავიღალე, სწორად ვერ მოვზომე, იმდენად გადავიღალე, რომ უკანასკნელ კილომეტრზე ფეხები მეკეცებოდა".

მხოლოდ ბალცომ გაუსწრო საერთო ჩათვლაში შაპარნისს, მაგრამ შვედი მიმომხილველები ფიქრობენ, რომ ბალცოს მრისხანე მეტოქე გაუჩნდა. უკვე „გამოთვლილია", რომ შაპარნისს უკეთესი შედეგები აქვს რბენაში და კარგი შანსები დანარჩენ სახეობებში. „სვენსკა დაგბლადეტი" აცხადებს: „ჩვენ ვთვლით შაპარნისს მეხიკოს ოლიმპიური თამაშების ფავორიტად".

საერთოდ, კი შვეციელებიც კმაყოფილნი დარჩნენ: მათი პირველი ხუთჭიდელი — ფერმი მესამე პრიზიორი გახდა. იგი პირველი სპორტსმენია ხუთჭიდელთა შორის, რომელმაც მსოფლიო ჩემპიონატებზე ამ უკანასკნელ 11 წელში მედალი მოიპოვა. კიდევ უფრო კმაყოფილი არიან ჩემპიონატის მასპინძლები თავიანთი გუნდით, რომელმაც ვერცხლის მედალი მოიხვეჭა. თანამედროვე ხუთჭიდის ფუძემდებლები თვლიან, რომ იონჩოპინგის ტურნირი საპატიო კვარცხლბეკზე დაბრუნების დასაწყისია.

სსრ კავშირის პირველობა ფეხბურთში

„ა" კლასი
II ჯგუფი

გათამაშების ცხრილი

მდგომარეობა 16 სექტემბრისთვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ
„ყუბანი" (კრასნოდარი)	31	17	8	6	31—10	42
„დაუგავა" (რიგა)	31	15	11	5	34—16	41
„დინამო" (ლენინგრადი)	31	15	9	7	40—21	39
„დინამო" (კიროვაბადი)	31	15	9	7	34—22	39
„თერგი" (გროზნო)	31	14	9	8	27—15	37
„რუბინი" (ყაზანი)	31	13	9	9	28—22	35
„სპარტაკი" (გომელი)	31	9	16	6	25—22	34
„სპარტაკი" (ნალჩიკი)	31	11	10	10	26—27	32
„მეშახტე" (ტყიბული)	31	9	13	9	31—27	31
„ტრაქტორი" (ვოლგოგრადი)	31	11	9	11	21—24	31
„დინამო" (სტავროპოლი)	31	10	11	10	22—31	31
„ლოკომოტივი" (თბილისი)	31	12	6	13	31—30	30
„ბალტიკა" (კალინინგრადი)	30	10	10	10	22—27	30
„ტექსტილშჩიკი" (ივანოვო)	31	8	13	10	24—32	29
„ჟალგირისი" (ვილნიუსი)	31	10	8	13	28—28	28
„როსტსელმაში" (როსტოვი)	31	8	8	15	30—34	24
„სპარტაკი" (ორჯონიკიძე)	30	6	11	13	25—32	23
„დინამო" (ტალინი)	31	7	9	15	23—38	23
„დინამო" (ბათუმი)	31	7	8	16	24—42	22
„შირაკი" (ლენინაკანი)	31	4	9	18	18—49	17

გუშინ...

„ბ" კლასი
IV ზონა

გაიმართა მორიგი ტურის შეხვედრები სსრ კავშირის პირველობაზე ფეხბურთში „ბ" კლასის რსფსრ-ს IV ზონის გუნდებს შორის.

„დინამო" (სოხუმი) — „გურია" (ლანჩხუთი) 2:0, „მაღაროელი" (ჭიათურა) — „არაქსი" (ერევანი) 1:0, „მეტალურგი" (რუსთავი) — „შუქურა" (ქობულეთი) 0:0.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამი ნაბიჯი წინ

პარტიის თბილისის ორჯონიკიძის სახელობის რაიკომი. ადამიანები აქ მოდიან რჩევისთვის, დახმარებისთვის. მათ გულისხმიერად იღებენ, ყურადღებით უსმენენ, ეხმარებიან, რაიკომის თანამშრომლები მრავალნაირ ფუნქციებს ასრულებენ. ისინი საერთო ძალით წარმართავენ რაიონის სასწავლებლების, მრეწველობის, ტრანსპორტის საქმიანობას. მაგრამ წლევანდელი იანვრიდან რაიკომში ახალი საზრუნავი გაუჩნდათ — მშენებლებადაც „გადაიქცნენ"...

მშენებელთა პირველი ნაბიჯი

გახსოვთ სამოქალაქო ომის პირველი ლოზუნგი: „რაიკომი დაკეტილია. ყველა ფრონტზე წავიდა". იგი ორჯონიკიძის რაიკომის თანამშრომლებსაც ასევე გაბედულად შეიძლებოდა გამოეყენებინათ წლეულს გაზაფხულზე — ისინიც ხომ ყველანი ფრონტზე (მაგრამ შრომისაზე) იყვნენ.

მაშინ რაიკომი სპორტულ მშენებლობათა გენერალურ შტაბს მოგაგონებდათ. აქ, მთავარ „მშენებელთან"—რაიკომის პირველ მდივან ა. კარანაძესთან იყრიდა თავს თორმეტივე სპორტული ობიექტის საქმენი, მისი უბის წიგნაკი თანდათან ივსებოდა: „დახმარება აღმოვუჩინოთ ბავშვებს კიროვის პარკში ფეხბურთის მოედნის მოწყობაში"... „დავათვალიეროთ მე-14 მიკრორაიონში სპორტული ბაზების მშენებლობა" და სხვ.

საქმე იმაშია, რომ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს შარშანდელმა დადგენილებამ ფიზკულტურისა და სპორტის განვითარების შემდგომ ღონისძიებათა შესახებ, რაიონში სპორტული ბაზების მშენებლობის პერსპექტივა დასახა და მისი ცხოვრებაში გატარებას აქ ერთ-ერთი პირველთაგანნი შეუდგნენ — რაიონში ძირითადად საზოგადოებრივ საწყისებზე სახლმმართველობების ხელშეწყობით ერთდროულად გაჩაღდა გამწვანსაღებელი და სპორტული მოედნების მოწყობა. რაიკომის მდივნის მაგალითს სხვებმაც მიბაძეს. რაიკომის მუშაკები სამუშაო საათების შემდეგაც ხშირად იყვნენ სამშენებლო ობიექტების სტუმრები, თვითონაც მუშაობდნენ.

...ოღრიანთ უბანი რაიონის ყველაზე მაღალი ადგილია. 42-ე მარშრუტის ავტობუსი ძლივს ავიდა. მაგრამ მშენებლები სიმაღლეს როდი შეუშინდნენ. დიდხანს ამაოდ ეძებდნენ მოედნების მოსაწყობად ხელსაყრელ ადგილს, ვერსად—მიაკვლიეს. მაშინ ადამიანებმა დინამიტები მოიშველიეს. ბიჭუნები გაკვირვებულნი შეცქეროდნენ აფეთქებისაგან ცაში ატანილ მიწას, რომელსაც შემდეგ ბულდოზერებმა შეუტიეს. მალე ოღრიანთ უბანში მწყობრში ჩადგა დედაქალაქში ყველაზე მაღალი სპორტული ნაგებობა, ფეხბურთის საბავშვო მინდორი, კალათბურთისა და ხელბურთის მოედნები და ბურთიც გაგორდა, სულ მალე კი პირველი ოფიციალური შეხვედრებიც გაიმართა. მაყურებელიც არ აკლიათ — ბუნებრივი ტრიბუნებიდან შესანიშნავად ჩანს ორთაბრძოლები.

საბურთალოს მასივის მე-4 მიკრორაიონში (VI-VII კვარტალი) ბაზების ასაგებად დაირაზმნენ 72 წლის მ. კოსტავა, ძველი ფეხბურთელი ე. ნიკოლაიშვილი, პედაგოგი ვ. მშეიძე, მოსწავლეები გ. გვაზავა, ც. შიუკაშვილი და ათობით სხვა ადამიანი. მათ დაამტკიცეს, რომ შენებაც შეუძლიათ — რაიონის ყველაზე ახალ უბანში შესანიშნავი სპორტული ქალაქი მოაწყეს. შრომის საფასურში ახალგაზრდებმა შესანიშნავი საფეხბურთო მინდორი, ფრენბურთის, კალათბურთის, ხელბურთის მოედნები, ჩოგბურთის 2 კორტი მიიღეს, უფრო პატარებმა კი — საბავშვო მოედნები. ზაფხულში ამ ბაზებზე დილიდან გვიან ღამემდე არ წყდებოდა ყიჟინა, ბევრმა სწორედ აქ გადადგა სპორტში პირველი ნაბიჯი. შემდეგ ამ მიკრორაიონის საზოგადოებრივი საბჭოს თავმჯდომარის გ. თხინვალელისა და აღმზრდელ-პედაგოგის ე. ჟვანიას თაოსნობით სპორტული ნაგებობების ირგვლივ მწვანე ნარგავები დარგეს და იქაურობა ჯანმრთელობის საუკეთესო კერად აქციეს.

შრომა გრძელდებოდა. რაიკომის მდივანმა კუთვნილი შვებულება სპორტული ბაზების მშენებლობაზე გაატარა და აი შედეგიც: მწყობრში ჩადგა ფეხბურთის 12 მინდორი, ფრენბურთის 22, კალათბურთის 18, ხელბურთის 7 მოედანი და ჩოგბურთის 2 კორტი. საბავშვო მოედნებს ხომ სათვალავი არ აქვს. ისიც უნდა აღვნიშნოთ, რომ ყველა ბაზაზე განათება მოეწყო, რაც ბაზების ხანგრძლივად ექსპლოატაციის საშუალებას იძლევა.

მეორე ნაბიჯი — მასობრიობა

„ფიზკულტურა — მთელი დღეღამის განმავლობაში!"—ასეთი ლოზუნგი იშვა საბჭოთა წყობილების დამყარების პირველსავე დღეებში. ახალი, სოციალისტური სახელმწიფოს დამაარსებლებს მისი მნიშვნელობა შესანიშნავად ესმოდათ.

— მომავლის ადამიანი ხომ ფიზიკურად ძლიერი, მოქნილი, მოხდენილი, სულიერად მტკიცე უნდა იყოს, ეს კი ფიზკულტურისა და სპორტის დახმარებით მიიღწევა. ადამიანები სხვადასხვანაირნი არიან, ასე იყო წინათაც, ასე იქნება მომავალშიც, მაგრამ ყველასთვის აუცილებელი იქნება ერთი რამ — ფიზკულტურის სიყვარული. ეს შესანიშნავად იციან დედაქალაქის ორჯონიკიძის რაიონში და ცდილობენ ფიზკულტურა ადამიანებში ადრეულად, ბავშვობიდანვე მასობრივად დანერგონ.

ახალი მოედნები გაჩნდა და მათი „გასინჯვის" ინტერესმაც გაიღვიძა. ბაზებმა ათასობით სპორტის მოყვარული მიიზიდა აქ მარტო ახალგაზრდებს კი არა, ძალიან ხშირად, განსაკუთრებით საღამოობით, საშუალო და უფროსი ასაკის ადამიანებსაც ნახავთ: ვარჯიშობენ, ორგანიზმს იკაჟებენ, სიცოცხლეს იხანგრძლივებენ. ეს არის მეორე ნაბიჯი.

ისევ მე-14 მიკრორაიონი ავიღოთ. მანამდე აქ „სპორტის" ერთადერთ სახეობას დომინო (ხშირად ბანქოც) წარმოადგენდა. ათასში ერთხელ ფეხბურთს თუ წაითამაშებდნენ უმოედნოდ, ქვებით მოწყობილი კარით. ახლა კი არიან ფეხბურთელები, ფრენბურთელები, მძლეოსნები, ხელბურთელები, კალათბურთელები, ტურიზმის მოყვარულებიც, რომლებიც ერთხანს თავისთავად, უმეთაუროდ ვარჯიშობდნენ, მერე კი საქმეს სათავეში ე. ჟვანია ჩაუდგა. გამოცდილმა, შეუპოვარმა აღმზრდელ-პედაგოგმა სწორი კურსი აიღო — საზოგადოებრივი აქტივი შემოიკრიბა: პენსიონერმა, თადარიგის მაიორმა ფ. სპესივცევმა მოჭადრაკეთა ხელმძღვანელობა ივალდებულა, მისი ვაჟი, შაში საქართველოს ჩემპიონი იური მოშაშეებს ჩაუდგა სათავეში, ფრენბურთელების მწვრთნელობა 134-ე სკოლის მეათეკლასელს კ. ჯანაშვილს მიანდეს.

ყველაზე მრავალრიცხოვანი მაინც ფეხბურთის ჯგუფებია — 20 გუნდი ჩამოყალიბდა. დილიდან საღამომდე ვარჯიშობენ, ატარებენ შეხვედრებს, მშობლებიც კმაყოფილნი არიან, რომ ბავშვები სასარგებლო საქმეს ეწევიან. მიკრორაიონის 5000 ბავშვიდან მესამედი ფიზკულტურელია და ეს ჟვანიას დამსახურებაა. მაგრამ იგი მარტოა და ვფიქრობთ, განათლებით ფილოლოგს გაუჭირდება მიკრორაიონის 17 ათას მცხოვრებში სათანადოდ გაშალოს მასობრივ-გამაჯანსაღებელი საქმიანობა. ადამიანებმა აქ კარგად გაიგეს ფიზკულტურის გემო. მოხუცებსაც უნდათ ვარჯიში, ისინიც თხოულობენ ზრუნვას.

ახლა მე-13 მიკრორაიონში (საბურთალოს III-IV კვარტალი) შევიხედოთ. მზრუნველობის ხელი აქაც მიწვდა — ბევრი იშრომეს — 1 ფეხბურთის და 8 სხვა სახეობის მოედანი მოაწყეს, მასობრივი მუშაობა გაშალეს. 73-ე საცხოვრებელ-საექსპლოატაციო კანტორის უფროსთან გ სამხარაძესთან მაშინ შევედით, როცა იგი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის უფროს მეცნიერ თანამშრომელთან დოცენტ გ. მაჩიტაძესთან ერთად ფეხბურთელების ფორმას სინჯავდა სპორტსმენებს აქ კლუბი და სპორტული ოთახიც აქვთ, ზაფხულში კი პიონერთა 2 ბანაკი შექმნეს. პედაგოგ-აღმზრდელმა თამარ კლიმიაშვილმა სხვადასხვა სახის წრეში 700-მდე ბავშვი შემოიკრიბა. მათ შორის უმეტესობა სპორტულ წრეებში გააერთიანეს.

აღმზრდელის კარგი დამხმარეა ამ მიკრორაიონის ფიზკულტურული საბჭოს თავმჯდომარე, ფიზკულტურის ინსტიტუტის საღამოს სწავლების მეორეკურსელი ა კობახიძე— პირველთანრიგოსანი ფეხბურთელი და აქაური ფეხბურთელების მწვრთნელი. მაგრამ მას მეტოქეც გამოუჩნდა — პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სტუდენტი თ. გოგისვანიძე, რომლის გუნდი „ავაზა" ჯერჯერობით უძლიერესია ამ უბანში. კალათბურთელებს მუსიკალური სასწავლებლის სტუდენტი ჯ. მაჭარაშვილი ავარჯიშებს და სხვ.

ზემოთ ჩვენ მხოლოდ რამდენიმე მაგალითი დავასახელეთ. ასეა ყველგან, — ორჯონიკიძის რაიონის ყველა იმ უბანში, სადაც ბაზები გაშენდა. ასე იქნება იქაც, სადაც მომავალში ააგებენ სპორტულ მოედნებს.

მესამე ნაბიჯი — ნაბიჯი ჩემპიონებისა

„მატჩის დაწყებამდე 15 წუთით ადრე გორკის „დინამოს" სტადიონზე თბილისიდან დარეკეს. პარტიის ორჯონიკიძის რაიკომის პირველი მდივანი აკაკი გიორგის ძე კარანაძე იყო ტელეფონთან. ეორჩი თბილისელების თამაშით დაინტერესებულიყო". — წერდა გორკის გაზეთი „ლენინსკაია სმენა". არც იყო გასაკვირი: „ტყავის ბურთის" პრიზის საკავშირო გათამაშების ფინალში ხომ სწორედ ორჯონიკიძის რაიონის გუნდი „ცისკარი" თამაშობდა, მანამდე როსტოვში ამავე რაიონის უფრო პატარების გუნდმა — „ნაკადულმა" იზეიმა გამარჯვება და შინ მდიდარი ნადავლით ბრუნდებოდა.

მზრუნველ მდივანს არც გორკში გაუმტყუნეს იმედი — „ცისკარმაც" უძლიერესის სახელი და გარდამავალი პრიზი დაისაკუთრა. იშვიათი შემთხვევაა, რომ სსრ კავშირის ორივე ჩემპიონი ერთი ქალაქიდან, მით უმეტეს, ერთი რაიონიდან იყოს. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ მასობრიობა შობს ოსტატობას. და აი, რაიონის 3000 ნორჩი ფეხბურთელიდან ორმა საუკეთესო გუნდმა ჩვენს ქვეყანაში უძლეველის სახელი დაიმკვიდრა.

მაინც საიდან არიან „ნაკადული" და „ცისკარი"?

68-ე სახლმმართველობაში (VIII მიკრორაიონი) დიდხანს დაობდნენ, როგორ გადაეწყვიტათ II კვარტალში სპორტული მოედნების მოწყობის საკითხი. საამისოდ შერჩეულ ადგილს მეზობლებიდან ზოგი წინ აღუდგა, მაგრამ „სამართალმა პური ჭამა", — ენთუზიასტთა წამოწყებამ გაიმარჯვა, — მოაწყეს ფეხბურთის, ფრენბურთის, კალათბურთის, ხელბურთისა და საბავშვო მოედნები, შემოღობეს და გაანათეს. I და II კვარტალში ახლა 1 ფეხბურთის, 4-4 ფრენბურთის, კალათბურთისა და ხელბურთის მოედნებია. „ნაკადულის" 13-14 წლის ბიჭუნები ძმები ზ. და გ. გაგუები, ვ. სვანიძე, ს. სულაძე. ზ კაპანაძე, მ. დეკანოიძე და სხვები აქტიურად მონაწილეობდნენ მოედნების გასუფთავებაში, მიწის გაზიდვაში, სამშენებლო მასალების ნარჩენების გადაყრაში. შრომამ დაამეგობრა პატარები. მერე ბიჭებს სათავეში მწვრთნელი შ. ბოკუჩავა ჩაუდგა და აკი დიდი გამარჯვებაც იზეიმეს. გუნდი შარშან დეკემბერში შეიქმნა და მას მერე მარცხის სიმწარე არ უგრძვნია.

შრომაში თავი არც მათ უფროს კოლეგებს — მე-5 მიკრორაიონის (65-ე სახლმმართველობა) ბავშვებს შეურცხვენიათ. 15 წლის მ. მენაღარიშვილი, კ. ჯალიაშვილი, ი. ადეიშვილი, დ. მაღალაშვილი, საკავშირო ტურნირის საუკეთესო მცველი მ. ხუგაშვილი და სხვები სწავლიდან თავისუფალ დროს მუდამ მხარში უდგნენ მშენებლებს. მათი წვლილიც იყო იმაში, რომ მიკრორაიონში წლეულს 3 კალათბურთის, ამდენივე ფრენბურთისა და 1 ხელბურთის მოედანი აიგო.

ბავშვებს საკუთარი ფეხბურთის მინდვრის მოწყობაც უნდოდათ, მაგრამ საამისო ადგილის გამონახვა არ მოხერხდა. სამაგიეროდ, მათ განკარგულებაში გახლდათ სტუდენტთა ქალაქის, ფიზკულტურის ინსტიტუტისა და ზოგჯერ „ლოკომოტივის" სტადიონები.

ამ გუნდის ბიჭებმა მარტო ბურთის თამაში კი არა, კარგი სწავლაც იციან. დ. მაღალაშვილი და თ. ყურბანოვი ფრიადოსნები არიან. არც სხვები სწავლობენ ცუდად. და ამაში მწვრთნელის ა. გუკასიანის დამსახურებაცაა.

• • •

ორჯონიკიძის რაიონში კარგად დაამთავრეს შარშანდელი წელი—აქაურებმა მოიგეს ჯანმრთელობის საქალაქო სპარტაკიადა. ჩინებულად დაიწყეს წლევანდელი სეზონიც. ფიზკულტურის მარგი მოქმედების კოეფიციენტი იმაშიც გამოიხატა, რომ საგრძნობლად გაიზარდა ჯანმრთელობის რაიონული სპარტაკიადის მონაწილეთა რიცხვი, რომელმაც ყველა ეტაპზე 6 ათასს მიაღწია. თუ ადრე ამ ღონისძიებაში 16 გუნდი გამოდიოდა, ახლა 38 ასპარეზობდა. რამდენმა ახალბედამ გადადგა სპორტში პირველი ნაბიჯი?!

დეე, ნეტავ ყველგან იყოს ასე!

ვ. ბუკია.

• • •

სურათებზე: ზევით, მარცხნივ — ასეთია ოღრიანთ ხევში მოწყობილი სარბიელი; მარჯვენა სურათზე მე-14 მიკრორაიონის მოედნების მხოლოდ ნაწილია აღბეჭდილი. ქვევით — „ნაკადულის" ბიჭებმა ის იყო ჩემპიონობა მოიგეს და გარდამავალ პრიზთან ერთად ფოტოობიექტივის წინ მოეწყვნენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სსრ კავშირის თასზე

გუშინ მოსკოვში შედგა ნახევარფინალური მატჩი სსრ კავშირის თასზე ფეხბურთში. ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი ცსკა და ბაქოს „ნეფტიანიკი".

მატჩი დამთავრდა ფრედ — 0:0.

ისევ ფინალში

კალინინგრადი (ტელეგრაფით, ჩვენი სპეც. კორ.). აქ გრძელდება მოზარდ ფეხბურთელთა საკავშირო გათამაშების დასკვნითი მატჩები.

წარმატებას მიაღწია თბილისის ახალგაზრდული საფეხბურთო სკოლის გუნდმა. ცნობილია, რომ ეს კოლექტივი მონაწილეობდა ყველა ადრინდელი გათამაშების ფინალში, ხოლო შარშან მოიპოვა საპატიო პრიზი. თბილისელებმა დაძაბული ბრძოლის შემდეგ ანგარიშით 1:0 დაამარცხეს ცსკა და კვლავ მეხუთედ გავიდნენ ფინალში.

თბილისის დინამოელებმა დამარცხება განიცადეს მოსკოვის „სპარტაკთან" შეხვედრაში — 0:1 და მოუგეს „ანგარას" (ირკუტსკი) — 1:0.

პრეტენდენტთა შეხვედრები

ქალთა შორის პირველი მსოფლიო ჩემპიონის ვ. მენჩიკის ტრაგიკულმა სიკვდილმა (იგი დაიღუპა 1944 წლის ივნისში გერმანელი ფაშისტების მიერ ლონდონის დაბომბვისას) დააღონა საჭადრაკო სამყარო. ფიდე-მ მხოლოდ 1949 წელს განაახლა ბრძოლა მსოფლიო ჩემპიონის ტიტულისთვის.

ფიდე-ს 1947 წლის კონგრესმა, სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციის წინადადებით, მიიღო მსოფლიო პირველობის ახალი სისტემა, რომელიც დღესაც ძალაშია. იგი 3 ეტაპისგან შედგება. I. ზონალური ტურნირები, II. პრეტენდენტთა ტურნირი, რომელშიც ზონებში გამარჯვებულნი თამაშობენ, III. მატჩი მსოფლიო პირველობაზე (14 პარტია): მსოფლიო ჩემპიონს ხვდება გამარჯვებული პრეტენდენტი. ფიდე-მ გამონაკლისი გააკეთა, როცა მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული პრეტენდენტთა I ტურნირში გამარჯვებულ მოჭადრაკეს (ლ. რუდენკოს) მიანიჭა.

პრეტენდენტთა ტურნირი საჭადრაკო ცხოვრების თვალსაჩინო მოვლენაა. მასში მონაწილეობენ მსოფლიოს უძლიერესი მოჭადრაკე ქალები. გამარჯვებულიც ყოველთვის იყო მსოფლიო ჩემპიონის ღირსეული მეტოქე და ზოგიერთი პრეტენდენტი დედოფლის ტახტზეც ასულა.

1952 წელს მოსკოვში შეიკრიბა პრეტენდენტთა II ტურნირის 16 მონაწილე. ყველას აჯობა მოსკოველმა ე. ბიკოვამ — 11,5 ქულა. როგორც იცით, შემდეგ ბიკოვამ მატჩი მოუგო რუდენკოს. II-III ადგილები გაიყვეს ო. იგნატიევამ (სსრ კავშირი) და ფ. ჰეემსკერკმა (ჰოლანდია) — 10,5 ქულა თვითეულს.

კიდევ უფრო საინტერესო ბრძოლა გაჩაღდა პრეტენდენტთა III ტურნირში, რომელიც 1955 წელს მოსკოვში შედგა. შეჯიბრებაში 14 ქვეყნის 20 მოჭადრაკე მონაწილეობდა. აქ თავი ისახელა 46 წლის მოსკოველმა ო. რუბცოვამ (15 ქულა), რომელმაც 0,5 ქულით გაუსწრო ლენინგრადელ ლ. ვოლპერტს. III ადგილი დაიკავა ე. კელერ-გერმანმა (გდრ) — 14.

რუბცოვამ მხოლოდ ერთი წელი ატარა ჩემპიონის ტიტული, რის შემდეგ ბიკოვამ დაიბრუნა დაკარგული ღირსება.

პრეტენდენტთა IV ტურნირის გამართვა ითავა ბულგარეთის ჭადრაკის ფედერაციამ, რომელმაც 1958 წელს მსოფლიო პირველობის მაძიებელნი ქ. პლოვდივში მიიწვია. საასპარეზოდ 10 ქვეყნის 15 ოსტატი ჩავიდა.

ლიდერობა თავიდანვე ხელთ იგდო მინსკელმა კ. ზვორიკინამ და გაიმარჯვა კიდეც (11,5). II იყო ვ. ნედელკოვიჩი (იუგოსლავია) — 10,5, III — ვოლპერტი — 9,5. შემდეგ ზვორიკინამ ვერაფერი გააწყო ბიკოვასთან მატჩში და დამარცხდა.

დიდი ინტერესი გამოიწვია პრეტენდენტთა V ტურნირმა (1961 წელი). მასზე დიდ იმედებს ამყარებდნენ იუგოსლავიის ჭადრაკის მესვეურნი, რომლებიც თავიანთი მოჭადრაკეებისაგან (ვ. ნედელკოვიჩი, მ. ლაზარევიჩი) წარმატებას მოელოდნენ. ამიტომაც იკისრეს მათ ტურნირის მოწყობა, რომლისთვის შესანიშნავი აგარაკი ვრნიაჩკა-ბანია შეარჩიეს.

ძლიერი მოჭადრაკეები სხვა ქვეყნებსაც ჰყავდათ. პირველ რიგში სსრ კავშირს ტ. ზატულოვსკაიას და ნ. გაფრინდაშვილის სახით.

სტარტზე დაწინაურდა 20 წლის ნ. გაფრინდაშვილი. მან დაუმარცხებლად დაიკავა I ადგილი (13 ქულა 16-დან) და 2 ქულით ჩამოიტოვა მომდევნო პრიზიორი (ვ. ბორისენკო).

მაშინვე აღინიშნა, რომ ქალთა ჭადრაკი ახალგაზრდა სპორტსმენთა კუთვნილება შეიქნა. მართლაც გაფრინდაშვილმა „გაანადგურა" ბიკოვა (9:2) და ქალთა საჭადრაკო მოძრაობაში დაიწყო ახალი ეტაპი.

ახალგაზრდა მსოფლიო ჩემპიონის მაგალითი გადამდები აღმოჩნდა. თითქმის ყველა ქვეყანაში დაწინაურდა ახალგაზრდობა, რომელმაც თამამად შეუტია უფროს კოლეგებს. ეს თვალნათლივ გამოჩნდა პრეტენდენტთა VI ტურნირშიც, რომელიც 1964 წელს გაიმართა სოხუმში.

მას შემდეგ, რაც ნონა ჭადრაკის დედოფალი გახდა, ქართველი გულშემატკივრებისთვის ახლობელი შეიქნა პრეტენდენტთა ბრძოლა. ამიტომ სოხუმის ტურნირის პერიპეტიები ბევრს ახსოვს. მოგაგონებთ მხოლოდ, რომ მაშინდელმა ტურნირმა ვერ გამოავლინა მსოფლიო ჩემპიონის მეტოქე, ვინაიდან I ადგილი სამმა გაიყო. საჭირო შეიქნა დამატებითი მატჩ-ტურნირი ა. კუშნირს, ტ. ზატულოვსკაიასა და მ. ლაზარევიჩს შორის. აქ გაიმარჯვა კუშნირმა.

ნ. გაფრინდაშვილმა დამაჯერებლად დაამარცხა კუშნირი (8,5:4,5) და კვლავ ცხადყო თავისი სიძლიერე.

და აი, სუბოტიცაში (იუგოსლავია) დაიწყო პრეტენდენტთა VII ტურნირი. მასში კვლავ წარმოდგენილია თანამედროვე ჭადრაკის უნიჭიერესი ახალგაზრდობა. ისე, როგორც V ტურნირში, აქაც ყველაზე ახალგაზრდაა ქართველი ოსტატი ნანა ალექსანდრია.

ბრძოლა მხოლოდ შედის გადამწყვეტ ფაზაში. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ არც ეს ტურნირი დაარღვევს პრეტენდენტთა ასპარეზობათა ტრადიციას და დაძაბულ თამაშებში გამოავლენს მსოფლიო პირველობის ყველაზე ღირსეულ მაძიებელს.

თ. გიორგაძე.

ლეკვი ლომისა...

სოციალისტური ქვეყნების მეგობრული არმიების ტყვიის მსროლელთა პირველი საერთაშორისო შეჯიბრება 1958 წელს ლაიპციგში გაიმართა. მაშინ მცირეკალიბრიანი შაშხანით მხოლოდ სტანდარტზე (3×40) ისროლეს. გამარჯვება ი. ბოგდანოვს (სსრ კავშირი) დარჩა — 1143 ქულა. ოთხი წლის შემდეგ ასეთივე ასპარეზობა პლზენში მოეწყო და იგი ისტორიაში მეგობრული არმიების პირველი ჩემპიონატის სახელით შევიდა. ამჯერად, მცირეკალიბროსანთა პროგრამას წოლელა 60 გასროლაც დაემატა. ორივე სახეობაში პირველობა კი ისევ საბჭოთა არმიის გუნდის წევრს დარჩა. ვ. იაროშმა სტანდარტზე 1134, ხოლო წოლელა 593 (600-დან) ქულა მოაგროვა. 1964 წელს სოფიაში წოლელა 60 გასროლაში პოლონელმა გ. გურსკიმ ისახელა თავი — 596, სტანდარტზე — ს. რიჟაკოვმა (სსრ კავშირი) — 1144 ქულა.

შარშან მცირეკალიბრიანი შაშხანით საუკეთესო არმიელი მსროლელები კიევში შეიკრიბნენ. ორდღიანმა ტურნირმა ახალი ჩემპიონები გამოავლინა: წოლელა სროლა მოიგო ა. შვარცმა (ჩეხოსლოვაკია) — 596 ქულა, სტანდარტზე სროლა ლ. ლუსტბერგმა (სსრ კავშირი) — 1155 ქულა. აქვე პირველად გათამაშდა ჩემპიონობა ორივე ვარჯიშის ჯამში და წარმატება უნგრელ ფ. პეტროვაცს მოუტანა — 1748 ქულა.

ასეთია იმ საინტერესო ტურნირის მოკლე ისტორია, რომლის მონაწილენი წლეულს თბილისში შეგროვდნენ და გუშინწინ ავჭალის სასროლეთზე დაამთავრეს დავა. საასპარეზოდ ჩამოვიდნენ სსრ კავშირის, უნგრეთის, ბულგარეთის, პოლონეთის, ჩეხოსლოვაკიის, რუმინეთის, გდრ-ისა და მონღოლეთის კოლექტივები. ვიდრე ამ ასპარეზობის შედეგებზე ვისაუბრებდით, ვიტყვით, რომ სხვა სახეობებში (არმიული შაშხანით, მცირეკალიბრიანი პისტოლეტით, რევოლვერ-პისტოლეტით და სხვ.) შეჯიბრებანი ყოველთვის სხვადასხვა ქვეყნის სასროლეთებზე ტარდებოდა, წლეულს მათ სარბიელი ბულგარეთში, პოლონეთში, გდრ-სა და ჩეხოსლოვაკიაში ჰქონდათ.

თბილისის ტურის პირველმა დღემ წარმატება მოუტანა მცირეკალიბრიანი შაშხანით წოლელა 60 გასროლაში ქალებში მსოფლიოს შარშანდელ ჩემპიონს, ვარშავის პოლიტექნიკუმის მექანიკის ფაკულტეტის მეოთხეკურსელს ე. როლინსკას. მსოფლიო ჩემპიონატში მან 591 ქულა დააგროვა, ავჭალის სასროლეთზე კი 600-დან მხოლოდ 4 ქულა დაკარგა და ვაჟებსაც აჯობა. თვითონ განსაჯეთ: ამ ვარჯიშში მეორე პრიზიორმა ა. შვარცმა (ჩეხოსლოვაკია) მასთან 4 ქულა წააგო, ხოლო ვ. პარხიმოვიჩი (სსრ კავშირი, III ადგილი) და ფ. პეტროვაცი 5-5 ქულით ჩამორჩნენ.

გუნდურ ჩათვლაში (4-4 მონაწილე) პირველობა უნგრელებმა მოიგეს — 2353 ქულა. ასეთივე შედეგით II იყო პოლონეთის კოლექტივი. სსრ კავშირის ნაკრებს (2341), რომელიც IV ადგილს დასჯერდა, 3 ქულით აჯობა ჩეხოსლოვაკიის კვარტეტმა.

მცირეკალიბრიანი შაშხანით სტანდარტზე (3×40) მონაწილეებმა ასპარეზობა წოლელა სროლით დაიწყეს. როცა მსაჯებმა შედეგები დათვალეს, ვ. პარხიმოვიჩს სსრ კავშირისა და არმიელთა ტურნირის ახალი რეკორდის დამყარება მიულოცეს: მან 400 შესაძლებლიდან 400 ქულა მოაგროვა. ეს ვარჯიში კარგად შეასრულეს, აგრეთვე, მისმა თანაგუნდელმა, სერჟანტმა ვ. ეეოვმა — 396 ქულა, ი. ლონგემ (გდრ) — 395, ვ. ბოგდევიჩმა (ბულგარეთი) — 395 და ა. შვარცმა — 395.

პარხიმოვიჩმა ჩოქელა სროლაშიც ისახელა თავი — 391 ქულა მოაგროვა. II ადგილზე გასული რუმინელი ნ. როტარცი 3 ქულით ნაკლებ შედეგს დასჯერდა. სამაგიეროდ, პარხიმოვიჩმა დგომელა უხეიროდ ისროლა (დაღლილობამ განსაკუთრებით ბოლო სერიაში იჩინა თავი) — 362 ქულა, ბ. ნადმა (უნგრეთი) კი 368 ქულა მოაგროვა, ფ. პეტროვაცმა და ე. იაროშმა — 367 თვითეულმა. ამის მიუხედავად, სტანდარტი პარხიმოვიჩმა მოიგო — 1153 ქულა. იგი პირველი იყო ორი ვარჯიშის ჯამშიც (1748), ვინაიდან როლინსკამ სტანდარტზე ასპარეზობისას დგომელა ბოლო გასროლები ნაჩქარევად (ვერ ეტეოდა რეგლამენტში) შეასრულა.

სტანდარტზე გუნდური პირველობა საბჭოთა არმიის სპორტსმენებმა დაისაკუთრეს, მაგრამ ორი ვარჯიშის საერთო გუნდურ ჩათვლაში მთავარი პრიზი უნგრელებს დარჩათ. მომდევნო ადგილები წილად ხვდათ სსრ კავშირისა და ჩეხოსლოვაკიის კოლექტივებს.

ო. გელაშვილი.

სურათებზე: მარცხნივ — ე. როლინსკა მორიგი გასროლის შემდეგ. მარჯვნივ — სსრ კავშირის რეკორდსმენი ვ. პარხიმოვიჩი.

● **იონჩოპინგი**, 13 სექტემბერი. დღეს აქ დამთავრდა მსოფლიო ჩემპიონატი თანამედროვე ხუთჭიდში. როგორც გუნდურ, ისე პირად ჩათვლაში გაიმარჯვეს უნგრელებმა. ბალცო მეოთხედ გახდა მსოფლიო ჩემპიონი პირად ჩათვლაში. ამით მან გაიმეორა შესანიშნავი საბჭოთა ხუთჭიდელის ი. ნოვიკოვის მიღწევა. გუნდურ ჩათვლაში II ადგილზე გავიდნენ შვეციელები, ხოლო III — საბჭოთა სპორტსმენები. პირად ჩათვლაში ვერცხლის მედალი მოიგო საბჭოთა ხუთჭიდელმა ს. შაპარნისმა. ჩემპიონატის დამთავრების შემდეგ ნოვიკოვს საზეიმოდ გადაეცა ოქროს მედალი დიდი დამსახურებისთვის და ხანგრძლივი სპორტული მოღვაწეობისთვის. ჩემპიონატის ტექნიკური შედეგები ასეთია: პირადი. ბალცო — 5056 ქულა, შაპარნისი — 4888, ბ. ფერმი (შვეცია) — 4878, ტიორიოკი — 4831, ჯ. ფოქსი (ინგლისი) — 4779, ე. სდობნიკოვი (სსრ კავშირი) — 4701. გუნდური. უნგრეთი — 14237 ქულა, შვეცია — 13647, სსრ კავშირი — 13522, გფრ — 13218, ინგლისი — 13031, გდრ — 12770.

● **ჰავანა**, 14 სექტემბერი. კაპაბლანკას მემორიალის XVI ტურში მ. ტაიმანოვმა 29-ე სვლაზე მოუგო ლ. შმიდს (გფრ). დანიელმა მოჭადრაკემ ბ. ლარსენმა ყაიმით დაამთავრა შეხვედრა ჰოლანდიელ ი. დონერთან. 16 ტურის შემდეგ ლარსენს 12 ქულა და 1 გადადებული პარტია აქვს. 11,5-11,5 ქულით II-III ადგილებს იყოფენ ტაიმანოვი და მსოფლიოს ექს-ჩემპიონი ვ. სმისლოვი. ტურნირის დამთავრებამდე 3 ტური დარჩა.

● **სოჩი, 14 სექტემბერი.** ჩიგორინის ხსოვნის საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის V ტურში ა. ზაიცევმა მოუგო მ. ფილიპის (ჩეხოსლოვაკია). ბ. სპასკი — ლ. შამკოვიჩის, ნ. კროგიუს — ვ. ანტოშინისა და ლ. ლენდიელ (უნგრეთი) — ნ. ბოგდანოვიჩის (იუგოსლავია) პარტიები ყაიმით დამთავრდა. კვლავ ლიდერობს სპასკი, რომელსაც 4 ქულა აქვს.

● **მონრეალი**, 14 სექტემბერი. აფროსანთა ტრადიციულ შეჯიბრებაში — „მფრინავი ჰოლანდიელის" მსოფლიოს კვირეულში ორიდან ერთ-ერთ დისტანციაზე ეგრეთწოდებულ „ყვითელ" რბოლაში გაიმარჯვა საბჭოთა სპორტსმენმა რვალოვმა, რითაც ფინალურ შეჯიბრებაში მონაწილეობის უფლება მოიპოვა. მეორე დისტანციაზე („ცისფერში") პირველი იყო ფრანგი დრეგე. მანაც ფინალში ასპარეზობის უფლება მოიხვეჭა.

● **ლონდონი**, 14 სექტემბერი. ცნობილმა ინგლისელმა წყალში მხტომელმა ბ. ფელპსმა, რომელიც 14 წლის ასაკში ევროპის ჩემპიონი გახდა, გადაწყვიტა სამუდამოდ დატოვოს აუზი: აი, უკვე 12 თვეა მას არ შეუძლია ტრავმის გამო შეჯიბრებებში გამოვიდეს. ფელპსი მხოლოდ 23 წლისაა. სოლიდარობა გამოუცხადა ქმარს მეუღლემ — მონიკამ, ინგლისის მრავალგზის ჩემპიონმა ტანვარჯიშში. მანაც მიატოვა სპორტი.

● **მოსკოვი, 14 სექტემბერი.** გუშინ სოკოლნიკის ხაციგურაოზე სსრ კავშირის ჩემპიონებმა მოსკოვის სპარტაკის ჰოკეისტებმა მიიღეს ჩეხოსლოვაკიის პოპულარული კლუბი **ზკლ** ქალაქ ბრნოდან. საინტერესო მატჩი დამთავრდა ფრედ — 2:2. დღეს კი სტუმრები ვოსკრესენსკში შეხვდნენ „ხიმიკს". გამარჯვეს მასპინძლებმა — 6:0.

● **ულან-ბატორი**, 14 სექტემბერი. სამმა მონღოლმა არმიელმა სპორტსმენმა — [illegible], დამდინდორჯმა და სამდანმა ოქტომბრის რევოლუციის 50 წლისთავის აღსანიშნავად უმაგალითო [illegible] ლაშქრობა მოაწყვეს და [illegible]. სამი თვის [illegible] მათ 4000 კილომეტრზე მეტი დაფარეს მონღოლეთის [illegible] ბრძოლების ადგილებზე [illegible] ლაშქრობის მონაწილეებს საზეიმო შეხვედრა მოუწყობს. [illegible] სპორტული ზეიმი, ასპარეზობა ეროვნულ ჭიდაობაში, დოღსა და მშვილდოსნობაში.

● **ორჯონიკიძე**, 14 სექტემბერი. ჩრდილოეთ ოსეთის საიუბილეო ალპინიადის დასკვნითი ეტაპის მონაწილეებმა დღეს იერიში მიიტანეს ყაზბეგზე. 400 მონაწილე გამოცდილი კლდეზე მცოცავის ვ. კატოვის მეთაურობით გაეშურა მწვერვალისკენ. მასპინძლებთან ერთად მწვერვალს ავიდა ჩეხოსლოვაკიელი სტუმარი, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, 62 წლის იან სიკორა. მონაწილეთა შორის ყველაზე ახალგაზრდა იყო 27-ე სკოლის მეშვიდეკლასელი მოსწავლე გოგონა ი. კატოვა. 5047 მეტრის სიმაღლეზე სპორტსმენებმა დადგეს საბჭოთა სახელმწიფოს დამაარსებლის ლენინისა და მისი თანამებრძოლების ს. კიროვისა და ს. ორჯონიკიძის ბიუსტები. ალპინიადა, რომელიც საბჭოთა სახელმწიფოს 50 წლისთავს მიეძღვნა, ყველაზე მასობრივი იყო. სულ მწვერვალს მიაღწია 1400 მთამსვლელმა. [illegible] ფოლადის ყუთში ჩააგდო [illegible] წარწერით: „გაიხსნას 2017 წელს".

[illegible]

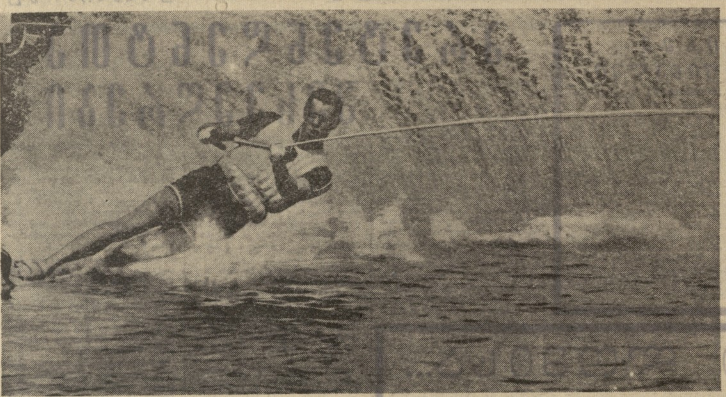

წყლის სლალომის ტრასაზე.

ფოტო ჟურნალ „სპორტოვეციდან" (პოლონეთი).

ფეხბურთი

ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასზე

ოთხშაბათს ბელფასტში (ჩრ. ირლანდია) ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასის გათამაშების პირველ მატჩში ადგილობრივი „გლენტორანი" შეხვდა „ბენფიკას" (პორტუგალია).

ანგარიში გახსნეს მასპინძლებმა. „ბენფიკამ" შეძლო მხოლოდ საპასუხო ბურთის გატანა — 1:1.

ავსტრიის ჩემპიონმა „რაპიდმა" ამავე გათამაშების პირველ მატჩში დაამარცხა თურქეთის ჩემპიონი „ბეშიქთაში" — 1:0.

გამარჯვებულთა თასზე

გათამაშების პირველი მატჩი ირლანდიის „სენტ-პატრიშიოს ატლეტიკმა" წააგო საფრანგეთის „ჟირონდენთან" — 1:3.

ვენაში „ფკ ვიენა" დამარცხდა მადრიდის „ატლეტიკოსთან" — 2:5. კოპენჰაგენის „ფრემმა" (დანია) შინ წააგო ბილბაოს „ატლეტიკოსთან" (ესპანეთი) — 0:1, ბელგიის „ფკ ბრიუჟმა" ფრედ ითამაშა ლისაბონის „სპორტინგთან" (პორტუგალია) — 0:0, ხოლო სალონიკის „პაოკმა" (საბერძნეთი) შინ წააგო ბელგიის „ლიეჟთან" — 0:2.

რამსეი — თავისი პრინციპების ერთგული

ინგლისის ფეხბურთელთა „ოქროს ნაკრების" მწვრთნელს ა. რამსეის მოსვენებას არ აძლევენ ჟურნალისტები. ტრიუმფისა და ზეიმის დრომ შეუმჩნევლად ჩაიარა. ახლა ნაკრების ამოცანა უფრო მიწიერია — მომავალი მსოფლიო ჩემპიონატისთვის სამზადისი.

რამსეის უცნაური ხასიათი აქვს. მისი სიჯიუტის შესახებ ინგლისში ლეგენდები დადის, მაგრამ ფეხბურთის მოყვარულებს აწყობთ მწვრთნელის ხასიათი, რადგან სწორედ მისმა სიჯიუტემ შემატა რწმენა და ძალები ეროვნულ ნაკრებს მძიმე გამოცდისა და განსაცდელის ჟამს. გულშემატკივრებს დღესაც კარგად ახსოვთ, რომ ურუგვაის ნაკრებთან თამაშის შემდეგ რამსეი ერთადერთი ადამიანი იყო, რომელსაც სწამდა თავისი გუნდის გამარჯვება. გულშემატკივრებს ეს ახსოვთ, ჟურნალისტებმა კი ეს უკვე დაივიწყეს. თუმცა გასაკვირი არცაა — ისინი ხომ ყველაზე პრაქტიკული ხალხია დედამიწაზე.

პრესა, რადიო და ტელევიზია „ოქროს ნაკრების" მწვრთნელს გულგრილად ვერ უვლის გვერდს. ისინი ხელსაყრელ მომენტს არ უშვებენ ორი საბედისწერო კითხვა რომ არ მისცენ მას: როგორ ითამაშებს (უფრო სწორად რას მიაღწევს) მსოფლიო ჩემპიონი მეხიკოში და ვინ დაიცავს გუნდის ღირსებას.

პირველ შეკითხვას, რამსეი, როგორც წესი, გვერდს უვლის. მეორეს კი ხალისით პასუხობს. ამას წინათ რამსეიმ ოფიციალურად განაცხადა, რომ ძველი გუნდიდან მეხიკოში გაემგზავრებიან მხოლოდ: სპრინჯეტი, არმფილდი, კოენი, ვილსონი, ბირნი, ფლაუერსი, ისტჰემი, კონელი და პეინი.

მწვრთნელის სიტყვებმა საყოველთაო გაკვირვება გამოიწვია. რამსეი იძულებული იყო განემარტა თავისი განცხადება, რომლის აზრი მოკლედ ასეთია: „ასაკის გამო ნაკრებს ყველაზე ადრე დატოვებენ ძმები ჩარლტონები, გრივსი და მური. რა ძნელიც არ უნდა იყოს ინგლისელთათვის ამ მსხვერპლის გაღება, იგი გარდუვალია. ძველი გვარდიის დანარჩენი წევრები კი თავიანთ ბედს თვითონ განაგებენ. ითამაშებენ უკეთ, მოხვდებიან გუნდში, არა და მათ ადგილს ახალგაზრდები დაიკავებენ". ისე კი რამსეის მათი „მეორედ დაბადების" დიდი იმედი არა აქვს.

ყველაზე „დემოკრატიული მწვრთნელი"

ოსვალდო ზუბელდია არგენტინული ფეხბურთის მეტად კოლორიტული ფიგურაა. ადამიანს, რომელიც წვრთნის მეორეხარისხოვან პროვინციულ კლუბს „ესტუდიანტეს დელა პლატა"-ს, თავის ქვეყანაში ყველაზე „დემოკრატიული მწვრთნელი" შეარქვეს.

არავინ ფიქრობს, რომ ზუბელდია ორიგინალობს, თუმცა მისი წვრთნის მეთოდიკა და შეხედულებები მართლაც ორიგინალურია. მწვრთნელი ცდილობს რომ მოთამაშეებს თავიდან ამოუგდოს თეორიის ყოველგვარი ნიშანი. ფეხბურთელს თეორიის ცოდნა არ სჭირდება — ასეთია ზუბელდიას დოქტრინის პირველი დებულება.

ტაქტიკას იგი უფრო ლმობიერად უყურებს, თუმცა ცდილობს, რომ ფეხბურთელები არც ამით გადატვირთოს. ამა თუ იმ თამაშის წინ ტაქტიკას იგი თავის მოადგილესთან ერთად არჩევს და მხოლოდ მატჩის წინ მოკლედ აცნობს ფეხბურთელებს.

მთავარ ყურადღებას მწვრთნელი მოთამაშეთა იმპროვიზაციის უნარს უთმობს და მთლიანად ენდობა მათ. შეკითხვას, თუ რაში გამოიხატება გუნდის წვრთნა, ზუბელდიამ უპასუხა — მხოლოდ ფიზიკურ მომზადებაში, რადგან ტექნიკას ისინი უჩემოდაც ეუფლებიან.

ამ ორიგინალური მეთოდის პოზიციურ მნიშვნელობაზე მხოლოდ იმის თქმა შეიძლება, რომ „ესტუდიანტეს დელა პლატა" პროვინციულ ლიგას ჯერ ვერ გასცილდა.

აი, ნამდვილი „ინტერნაციონალიზმი"

როგორც ცნობილია, დიდი ხნის ყოყმანისა და ორჭოფობის შემდეგ. ფიფა-მ და მისმა პრეზიდენტმა ს. როუზმა აშშ-ს ფეხბურთელთა ერთ-ერთ ლიგას მოქალაქეობის უფლება მისცა და საქვეყნოდ აკურთხა. რაში დასჭირდათ ამერიკელებს ფეხბურთის პროპაგანდა, ძნელი სათქმელია.

ამბობენ ფეხბურთმა ბეისბოლის ქვეყანაში ბოლო დროს პოპულარობა მოიხვეჭაო. ალბათ, ეს ასეცაა, მაგრამ არ უნდა დაგვავიწყდეს ისიც, რომ ამერიკელ საქმოსნებს შეუძლებელია შეუმჩნეველი დარჩენოდათ ფეხბურთის ე. წ. კომერციული მხარე.

ფეხბურთი კაპიტალისტურ ევროპაში მსხვილი ბიზნესია მისთვის დამახასიათებელი კრიზისებით და აღმაფრენით. ამერიკელ საქმოსნებს კარგა ხანია ხიბლავდათ იტალიური და ესპანური ფეხბურთის ბიზნესი, მაგრამ სანამ პრაქტიკულ ნაბიჯს გადადგამდნენ, საქმე ათასჯერ გაზომეს და აწონეს. მერე კი დაასკვნეს — ჩიტი ბდღვნად ღირსო.

ახლა კი თავად განსაჯეთ, როგორი წარმოდგენა აქვთ ამერიკელ მეცენატებს ფეხბურთზე და როგორ უნდა განვითარდეს იგი ამ ქვეყანაში.

ამას წინათ პრესაში გამოჩნდა ცნობა, რომ ევროპაში სამოგზაუროდ ემზადება ამერიკული გუნდი „დალას ტორნადს სოკერ კლაბი". გასაკვირი თითქოს არაფერია. დედამიწის ყოველ კუთხეში მოგზაურობენ სხვადასხვა ქვეყნის გუნდები, ატარებენ ამხანაგურ შეხვედრებს, ძლიერებისგან რაღაცას სწავლობენ და სუსტებს თვითონ ასწავლიან. ამ მხრივ ამერიკელთა განზრახვა გასაგებია.

მაგრამ საქმე ისაა, რომ გუნდს საზღვრების გარდა არაფერი აქვს ამერიკული. ევროპაში, უფრო სწორად კი ესპანეთში, ჩავა ამერიკული გუნდი, რომლის შემადგენლობაში გამოდის 5 ინგლისელი, 5 ჰოლანდიელი, 4 შვეციელი და 2 ნორვეგიელი. ამ ინტერნაციონალური გუნდის მწვრთნელი უნგრელია, მდივანი და მასაჟისტი კი — იტალიელები. რა უნდა ისწავლონ ამ ევროპელებმა ევროპაში, ან რა სარგებლობას მოუტანს იგი ამერიკულ ფეხბურთს?

ფეხბურთი

მოკლედ

ამსტერდამი, 14 სექტემბერი. ევროპის ჩემპიონატის საპასუხო შესარჩევ მატჩში ჰოლანდიის ნაკრებმა მოუგო გდრ-ის ფეხბურთელებს — 1:0. ბურთი მეორე წუთზე გაიტანა ჰოლანდიელთა ცენტრალურმა თავდამსხმელმა კრუიფმა. ახლა მეხუთე შესარჩევ ჯგუფში ასეთი მდგომარეობაა:

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
უნგრეთი	4	3	1	0	12—3	7
ჰოლანდია	5	2	1	2	9—8	5
გდრ	3	1	1	1	6—5	3
დანია	4	0	1	3	1—11	1

წინ ოთხი გადამწყვეტი მატჩია: უნგრეთი — გდრ (20 სექტემბერი), დანია — ჰოლანდია (4 ოქტომბერი), გდრ — დანია (11 ოქტომბერი) და გდრ — უნგრეთი (29 ოქტომბერი).

ფოჯა, 14 სექტემბერი. მოსკოვის „სპარტაკის" ფეხბურთელებმა იტალიაში ტურნეს პირველი მატჩი აქ გამართეს ადგილობრივ კლუბთან, რომელიც მეორე ეროვნულ ლიგაში გამოდის. გაიმარჯვეს სპარტაკელებმა — 4:1 (2:1). მეტოქეთა კარში ბურთები გაიტანეს ჰუსაინოვმა (2), პრიბილოვმა და ოსიანინმა.

რეიკიავიკი, 14 სექტემბერი. ევროპის ქვეყნების თასების მფლობელთა თასის მერვედფინალში პირველები გავიდნენ შოტლანდიის „აბერდინის" ფეხბურთელები, რომლებმაც საპასუხო მატჩში დამაჯერებლად მოუგეს ადგილობრივ „რეიკიავიკს" — 4:1 (2:0).

სომბათჰეი, 14 სექტემბერი. უნგრეთში ტურნეს მეორე მატჩი მინსკის „დინამოს" ფეხბურთელებმა გამართეს უმაღლესი ლიგის ადგილობრივ გუნდ „ხალადაშთან". გაიმარჯვეს სტუმრებმა — 1:0. ერთადერთი ბურთი 76-ე წუთზე გაიტანა ვასილიევმა.

▲ **ფონ-რომე.** სექტემბრის ბოლოს, საფრანგეთის მაღალმთიან კურორტზე გაიმართება ათლეტელთა დიდი საერთაშორისო ტურნირი. ამ შეჯიბრებაში გამოვლენ საფრანგეთის, გფრ-ისა და შვეიცარიის ოლიმპიური გუნდების კანდიდატები.

▲ **ბრნო.** ევროპის ორგზის ჩემპიონი ციგურებით ფიგურულ სრიალში კ. დივინი სამშობლოში დაბრუნდა. იგი 2 წელს იყო კანადაში. მალე დივინი უხელმძღვანელებს ბრნოს ფიგურისტთა სექციას.

▲ **ბუდაპეშტი.** ბულგარეთის, უნგრეთის, რუმინეთისა და იუგოსლავიის ფრენბურთელ ქალთა ტურნირში გაიმარჯვეს მასპინძლებმა — უნგრელებმა, რომლებმაც სამივე შეხვედრა მოიგეს.

▲ **ადელაიდა** (ავსტრალია). **მარათონელთა საერთაშორისო შეჯიბრებაში გაიმარჯვა ირლანდიელმა კლეიტონმა—2:21.38,0.**

▲ **სტოკჰოლმი.** მძლეოსანთა საერთაშორისო შეჯიბრებაში ა. გერდერულმა შვეციის ახალი რეკორდი დაამყარა 3000 მეტრზე რბენაში — 7.55,0. 3000 მეტრზე წინაღობებით რბენაში ბელგიელმა გ. რულანტსმა იერიში მიიტანა თავისსავე მსოფლიო რეკორდზე, მაგრამ საწადელს ვერ მიაღწია.

რედაქტორის მოადგილე
ზ. ჯაფარიძე.

საქართველოს ფიზიკური კულტურის სახელმწიფო ინსტიტუტი აცხადებს კონკურსს დოცენტის თანამდებობაზე ერთ ერთეულზე პედაგოგიკაში (რუსული ენის მცოდნე).

განცხადებების შემოტანის ვადაა ერთი თვე დღიდან ამ განცხადების გამოქვეყნებისა.

ინსტიტუტის რექტორატი.

თბილისის სპორტულ

ტყვიის სროლა. ავჭალის სასროლეთი. **16-21 სექტემბერი. სსრ კავშირის სახმელეთო ჯარების პირად-გუნდური პირველობა.** დასაწყისი 10 ს.

ჩოგბურთი. „დინამოს" საჩოგბურთო მოედნები (სანაპიროს ქ. № 2). **17-24 სექტემბერი. საერთაშორისო ტურნირი.** ავსტრალიის, ინგლისის, ბელგიის, ბულგარეთის, გდრ-ის, პაკისტანის, რუმინეთის, ჩეხოსლოვაკიის, შვეციის, იუგოსლავიისა და სსრ კავშირის უძლიერეს სპორტსმენთა მონაწილეობით. დასაწყისი 10 ს. საზეიმო გახსნა — 17 სექტემბერს 17 საათზე.

წყალბურთი. საქართველოს სპორტკავშირის ზამთრის დახურული აუზი (ვაკე). **საერთაშორისო შეხვედრები. 17 სექტემბერს — „დინამო" (თბილისი) — „დოჟა" (უნგრეთი).** დასაწყისი 14 ს. **19 სექტემბერს — საქართველოს ნაკრები — „დოჟა" (უნგრეთი).** დასაწყისი 20 ს.

ფეხბურთი. „დინამოს" სტადიონი. **19 სექტემბერი. სსრ კავშირის პირველობა. „ა" კლასის II ჯგუფი. „ლოკომოტივი" (თბილისი) — „ბალტიკა" (კალინინგრადი).** დასაწყისი 18 ს. 30 წ.

საქ. კპ ცკ-ის გამომცემლობის პოლიგრაფკომბინატი, თბილისი, ლენინის ქ. № 14.

უე 04175